

Avdelningen för resurseffektivt samhälle
Enheten för bebyggelse
Dag Lundblad

Yttrande angående Remiss av Boverkets rapport 2020:13. Utveckling av regler för klimatdeklaration av byggnader-förslag på färdplan och gränsvärden

Sammanfattning

Energimyndigheten tillstyrker rapportens förslag med några tillägg.

- Energimyndigheten anser att förslaget harmonierar med initiativ i övriga Norden och inom EU och att Sverige bör arbeta vidare för gemensamma EU-regler på området.
- Energimyndigheten bedömer att förslag om införande av gränsvärden och tidplan för successiv skärpning är välavvägd och i linje med det nationella klimatmålet.
- Energimyndigheten ser positivt på förslaget om en utvidgad redovisning år 2027 i vilken ingår fler bygg- och installationsdelar.
- Energimyndigheten ser positivt på att klimatpåverkan från hela byggnadens livscykel deklarerar från år 2027. Detta förutsätter dock att kraven på klimatdeklarationer harmonierar med och utvärderas i förhållande till övriga styrmedel. Inte minst gäller det energikraven i Boverkets byggregler och krav på energideklarationer.
- Energimyndigheten vill understryka att det för klimatdeklarationssystemets trovärdighet behöver avsättas resurser för tillsyn och kontroll i enlighet med Boverkets förslag.
- Energimyndigheten delar Boverkets bedömning om att det behövs en styrning mot lägre klimatpåverkan vid ombyggnad. Frågan aktualiseras i EU:s ”Renoveringsvåg” som ska öka takten för energi- och resurseffektiv renovering. Boverket bör få ett regeringsuppdrag i samverkan med relevanta myndigheter för att utreda denna fråga vidare.
- Enligt Energimyndigheten finns inför år 2027 ett särskilt behov av att utreda konsekvenser av hur gränsvärden kan påverka utvecklingen av byggnadsintegrerad förnybar energi och konsekvenser för energisystemets utveckling. Boverket bör få i uppdrag att utreda detta i samråd/ nära dialog med Energimyndigheten.

- Energimyndigheten föreslår en förstärkt satsning inom innovation och främjande av kunskaps- och kapacitetsutveckling i syfte att ge goda förutsättningar för implementering av kommande krav.

Energimyndighetens ställningstagande

Rapporten ger förslag, metodansatser och planen för införande kompletterar och tydliggör tillämpningen av regeringens förslag till lag och förordning om klimatdeklaration. Rapportens förslag är tänkta att harmoniera med övriga nordiska länders utveckling och initiativ, den europeiska standarden samt EU:s hållbarhetsindikatorer "Level(s)".

Boverket föreslår att klimatdeklaration ska bygga på standarden EN 15804. EU-kommissionen har vidare föreslagit att vissa produktgrupper redovisas enligt EU:s metod för miljöavtryck (PEF). Energimyndigheten bedömer att det är viktigt att klimatdeklarationssystemet är flexibelt för framtida förändringar och även kan inkludera redovisning enligt PEF.

Sverige bör arbeta vidare för gemensamma EU-regler på området som underlättar för produkttillverkare, byggherrar och tillsynsansvariga.

Tillsyn och kontroll är centrala för klimatdeklarationssystemets trovärdighet. Eftersom Boverket enligt förslaget kommer ansvara för både kvalitetsgranskningen och tillsyn av klimatdeklarationer anser Energimyndigheten i enlighet med Boverkets bedömning att resurser behöver tillsättas för kvalitetsgranskning, tillsyn och validering.

Boverket föreslår att gränsvärden införs år 2027 och att gradvisa skärpningar ska ligga i linje med och främja Sveriges klimatmål för 2045. Energimyndigheten bedömer att det är bra att Boverket i sitt fortsatta uppdrag tydligt signalerar till marknaden den stegvisa skärpning som föreslås och som relaterar till nationella klimatmålet. På så sätt finns möjligheter för kompetensuppbyggnad hos sektorns aktörer inför kommande krav men också möjligheter att fortsatt främja den innovativa utveckling som krävs om föreslagna gränsvärden ska kunna genomföras. Energimyndigheten bedömer att tidpunkt för införande av gränsvärden är välavvägd. Klimatarbete är ett relativt nytt område inom byggsektorn samtidigt som det finns ett stort engagemang och ny kunskap utvecklas inom området, speciellt i färdplanarbetet för fossilfri byggsektor.

Energimyndigheten ser positivt på föreslagen utvidgning av klimatdeklarationerna till att omfatta byggnaders hela livscykel och ytterligare bygg- och installationsdelar. I likhet med rapporten delar Energimyndigheten synen på de utmaningar som följer med att deklarerat framtida klimatpåverkan och att utveckla en enhetlig beräkningsmetodik som inte är för låst i generella scenarier. Samtidigt kan utvidgningen med användningsskede och sluthantering öppna upp för att i projektering undersöka olika lösningar med hänsyn till möjligheter för materialval, produktval och systemlösningar för en god beständighet, lågt underhållsbehov och cirkulär resursanvändning. Hela

livscykelperspektivet är viktigt att beakta för att undvika suboptimeringar som till exempel kan leda till oönskad resursanvändning i användningsskedet, eller att energieffektiva byggnader missgynnas. Ett fokus på reglering av klimatutsläpp genom gränsvärde i byggskedet behöver dock harmoniera med andra styrmedel såsom energiskatt, EU:s handelssystem för utsläppsrätter samt byggregler med skarpa energikrav för användningsskedet. Energimyndigheten har i tidigare remissyttranden påpekat att det finns god fortsatt potential att skärpa energikraven i byggreglerna.

Boverket belyser att koncept för ”netto-noll” eller ”plusenergihus” för vilka solceller är vanliga, riskerar att få en högre klimatbelastning vid deklaration av byggskedet i jämförelse med ett standardhus. Energimyndigheten instämmer med Boverket om att det kan finnas en risk för att gränsvärden för klimatpåverkan för byggskedet eller val av emissionsfaktorer hämmar utvecklingen av byggnadsintegrerad förnybar energi eller teknikneutrala lösningar för byggnader med mycket god energiprestanda och låga effektbehov.

Boverket bör i samråd med Energimyndigheten få i uppdrag att särskilt utreda och lämna förslag till och utreda konsekvenser av hur denna typ av aspekter ska hanteras i samband med införande av gränsvärden i klimatdeklarationerna samt utreda konsekvenser av hur gränsvärden i förhållande till andra styrmedel påverkar energisystemets utveckling.

EU:s höjda klimatambitioner återspeglas i EU:s gröna giv och Kommissionens förslag till ”Renoveringsvåg” vars syfte är att öka takten för energi- och resurseffektiv renovering. Utifrån det finns motiv att införa krav på deklarationer och riktvärden även för ombyggnad och renovering. Boverket belyser i rapporten behovet av att utreda frågan om klimatdeklaration eller krav på klimatkalkyl vid större ombyggnader vidare och lämnar inget slutligt förslag i rapporten. Energimyndigheten delar Boverkets bedömning om att frågan om att krav på klimatdeklaration vid ombyggnad är angelägen och behöver utredas vidare.

Energimyndigheten bedömer att förslagen i rapporten kan främja möjligheterna till en minskade klimatutsläpp i linje med nationella klimatambitioner och mål samt ge samhällsekonomiska vinster som vida överstiger kostnader för att införa klimatdeklarationer och riktvärden. Det finns ett momentum i det engagemang som sektorns aktörer visar och styrmedlet har om det kommande år kompletteras med noggranna utvärderingar möjlighet att åstadkomma transformativa förändringar som bidrar till nationella klimatmålet.

Energimyndigheten ser i de behovsägarnätverk inom bebyggelse som vi ansvarar för att det finns ett växande intresse för erfarenhetsutbyte, goda exempel och uppföljning av ny kunskap kring klimatkrav och klimatberäkningar. Ett relativt nytt samverkansområde ”klimatkrav” drivs därför i nätverken. Livscykelperspektivet blir också allt mer framträdande i Energimyndighetens forskningsprogram, utlysningar och forskningsprojekt inom bebyggelse och i de

satsningar Energimyndigheten gör för bidra till koldioxidneutrala eller klimatpositiva basmaterial för bygg- och infrastrukturprojekt inom ramen för bland andra Industriklivet, Industrins energi- och klimatomställning, strategiska innovationsprogram och innovationsklustret Swedish life cycle center.

Det har bland annat bidragit till att verktyg för klimatberäkning, uppföljnings- och klassningsmetoder och klimatdata utvecklats som kan användas för olika byggnadstyper. Energimyndigheten har också bidragit till stöd för uppföljning och demonstration i vilka metoder vidareutvecklats, validerats så att branschpraxis, regelverk och styrmedel fortsatt kan utvecklas så att Energimyndighetens satsningar på såväl utbuds- som efterfrågesidan möts.

Energimyndigheten fortsätter fånga upp marknadsnära utmaningar och genom forskningsprogrammen aktivt bidra till kompetensutveckling. Energimyndigheten ser ett behov av att förstärka dessa satsningar för att påskynda takten i att driva fram innovationer, främja kunskaps- och kapacitetsutveckling som kan möta de successiva skärpningar som föreslås i rapporten. Boverket hade tillsammans med Energimyndigheten ett motsvarande uppdrag inför implementeringen av näronnenergibyggnader vilken innehöll delprojekt för mätning och demonstration av drygt 30 byggnader, framtagande av goda exempel, utveckling och genomförande av utbildningar, utredning avseende definitioner, kravnivåer och tillämpning.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Robert André. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningschefen Lena Callermo, chefsjuristen Rikard Janson samt enhetschefen Mathias Normand. Föredragande har varit handläggaren Dag Lundblad.

Beslutet har fattats elektroniskt i myndighetens handläggningssystem och saknar därför namnunderskrifter.

Robert André

Dag Lundblad